

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

BERUŠKA A JEJÍ KAMARÁDI

1	Identifikační údaje.....	4
1.1	Název ŠVP.....	4
1.2	Údaje o škole.....	4
1.3	Zřizovatel.....	4
1.4	Platnost dokumentu	5
2	Charakteristika školy	6
2.1	Základní údaje	6
2.2	Dlouhodobý plán školy, vize, cíle, koncepce a strategie.....	8
3	Podmínky vzdělávání	13
3.1	Věcné (materiální) podmínky.....	13
3.2	Životospráva.....	14
3.3	Psychosociální podmínky	15
3.4	Organizace chodu	16
3.5	Řízení mateřské školy.....	17
3.6	Personální zajištění	18
3.7	Spolupráce s dalšími institucemi.....	19
3.8	Formy spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery	20
3.9	Zabezpečení výuky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními	21
3.10	Zabezpečení výuky dětí mimořádně nadaných	22
3.11	Zabezpečení výuky od dvou do tří let	22
3.12	Podmínky pro práci s dětmi s odloženou školní docházkou	23
4	Organizace vzdělávání.....	24
5	Charakteristika vzdělávacího programu	26

5.1	Vzdělávací cíle a záměry, filozofie školy	26
6	Vzdělávací obsah.....	31
6.1	Principy a metody vzdělávání	31
6.2	Třídní vzdělávací program.....	37
6.3	Uspořádání témat ŠVP	37
6.4	Integrované bloky	38
6.4.1	Beruška v pohybu	38
6.4.2	Beruška v říši příběhů	39
6.4.3	Beruška a její kamarádi	42
6.4.4	Beruška na bále	43
6.4.5	Beruška objevuje a zachraňuje svět	45
7	Systém evaluace.....	47
8	Závěr	49
8.1	Přílohy	50
8.2	Seznam zkratk	51

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: BERUŠKA A JEJÍ KAMARÁDI

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání Mateřské školy Čeladenská beruška, příspěvková organizace

MOTIVAČNÍ NÁZEV: "Být spjati s přírodou, pečovat o ni a poznávat ji."

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY:	Mateřská škola Čeladenská beruška, příspěvková organizace
ADRESA ŠKOLY:	Čeladná 389, 73912
JMÉNO ŘEDITELKY ŠKOLY:	Bc. Jana Bartošová

KONTAKTNÍ ÚDAJE:

Telefon ředitelky MŠ: 777 364 188

Telefon do budovy a k odhlašování stravy: 777 364 189

E-mail: celadenskaberuska@seznam.cz

Web: www.beruska.celadna.cz

Datová schránka: ID wcju4s9

IČ: 72069899

RED-IZO: 691001944

číslo účtu: 2200099331/2010

Provozní doba v pracovní dny: 6:30 - 16:00

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Obec Čeladná

ADRESA ZŘIZOVATELE: Čeladná 1

1.4 Platnost dokumentu

ŠVP ZPRACOVÁN PODLE: UPRAVENÉHO RVP PV ÚČINNÉHO OD 1. 9. 2017

ŠVP ZPRACOVALA: Bc. Jana Bartošová ve spolupráci s Mgr. Lucíí Kaločovou, Ing. Kamilou Kemrovou,
Bc. Ing. Olgou Golasovou a Terezou Hiklovou

DATUM PROJEDNÁNÍ PEDAGOGICKOU RADOU: 28. 8. 2017

ČÍSLO JEDNACÍ: 89/2017

ÚČINNOST DOKUMENTU: 1. 9. 2017

PLATNOST DOKUMENTU OD: 1. 9.2017

.....
ředitelka školy

Bc. Jana Bartošová

.....
Razítko školy

2 Charakteristika školy

2.1 Základní údaje

Mateřská škola Čeladenská beruška vznikla 1. 1. 2011, na základě narůstajícího počtu obyvatel dynamicky se rozvíjející Obce Čeladná a tím i zvýšením počtu dětí předškolního věku.

Jsme mateřskou školou rodinného typu, děti i rodiče obou tříd se setkávají, znají se navzájem, třídy často tráví čas společně.

Mateřská škola se nachází v klidné části obce Čeladná a zároveň v blízkosti centra. Naproti mateřské škole je základní škola, sportovní hala a sportovní hřiště. V okolí je členitý terén, řeka, lesy a louky. Prostředí a okolí mateřské školy využíváme k výchovně vzdělávací práci.

Každoročně **zaznamenáváme velký zájem o umístění dětí do naší mateřské školy**. Kapacita mateřské školy byla od 1. 9. 2012 navýšena z počtu 38 na 48 dětí.

Popis budovy:

Původní budova byla místním zdravotním střediskem. Celkovou rekonstrukcí v roce 2010 pak byla během krátké doby přeměněna na mateřskou školu v jednopatrové budově se dvěma třídami.

Ve školním roce 2011/2012 sousedily obě třídy se šatnami. **Stavebními úpravami v roce 2012** byly šatny propojeny s třídami a tím se **zvýšil prostorový komfort** pro děti.

V budově se nachází místnost pro obsluhu plynového zařízení, šatna pro zaměstnance, hygienické zázemí pro zaměstnance, kancelář mateřské školy, která je zároveň komunitní místností, sklad, společná šatna dětí, hygienické zařízení pro rodiče a návštěvníky a komunitní.

Školní zahrada:

U budovy je školní zahrada, která je vybavena tak, aby umožňovala dětem rozmanité pohybové a další aktivity.

V roce 2012 byl prostor zahrady zvětšen a doplněn o některé herní prvky a koutky, mimo jiné také díky grantu Nadace OKD.

V roce 2014 získala mateřská škola dotaci na zahradu v přírodním stylu a proběhla celková rekonstrukce. Projekt byl spolufinancován z rozpočtu Evropské unie a to prostředky Evropského fondu pro regionální rozvoj a Státního rozpočtu v rámci Operačního programu Životního prostředí, Prioritní osa

7 – Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu. Přestože byly investice do vybudování zahrady značné, stále vyhledáváme možnosti jejího dalšího zlepšení a předcházíme rizikům. Zahrada proto byla doplněna o chodníčky zajišťující bezpečný pohyb a vybavena záhonky, které byly spolufinancovány z projektu „Menu pro změnu“

V současné době je školní zahrada zcela v souladu s environmentálním zaměřením mateřské školy. Děti mohou na zahradě rozvíjet své schopnosti a dovednosti prostřednictvím mnoha prvků jako je lanové centrum, jezírko s želvou, dílna, vodní cesty, vrbové stavby, motýlí zahrada, broukoviště, ovocná zahrada, zvuková zahrada, vřesoviště, výběh pro morčata a králíky apod. Tyto prvky v mnoha ohledech podporují chuť k učení a získávání nových poznatků.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Stravování:

Strava je dovážena zaměstnanci mateřské školy z jídelny základní školy Čeladná. Při přijetí dítěte do mateřské školy po dohodě se zákonným zástupcem dítěte je stanoven způsob a rozsah stravování dítěte, a to tak, aby se dítě, je-li v době podávání jídla přítomno v mateřské škole, stravovalo vždy. To znamená, že má nárok na stravování formou přesnídávky, oběda a svačiny, a to v souvislosti s délkou dohodnutého pobytu v mateřské škole.

Školní stravování se řídí stanovenými výživovými normami a rozpětím finančních limitů na nákup potravin (vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování). Děti mladší 3 let jsou zařazovány do skupiny stravníků (3 – 6 let) uvedené v Příloze č. 1, vyhlášky o školním stravování. Množství stravy poskytované pro tyto děti je vhodné přizpůsobit podle jejich individuální potřeby.

CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH TŘÍD

Třídy jsou označeny symboly, pro děti lehce zapamatovatelné: Motýlci (třída I.), Včelky (třída II.).

Do tříd jsou zařazovány děti věkově smíšené, protože po většinu života budou trávit čas s lidmi různého věku a také v jednom ročníku mohou být děti na různých úrovních vývoje a nelze tedy jasně kategorizovat úroveň podle dosaženého věku. Toto umožňuje vzájemný respekt věkových zvláštností dětí i větší možnost věnování se individualitě dětí. Navíc po dopoledním programu a obědě se schází děti, které jsou v posledním roce před nástupem do základního vzdělávání do jedné třídy, kde probíhá program uzpůsobený k přípravě předškoláků.

Každá třída má prostředí a centra aktivit uspořádané tak, aby se tam cítily dobře jak děti, tak i učitelé. Centra jsou logicky uspořádána tak, aby zohlednila různé typy inteligencí (podle Howarda

Gardnera), jasně označena symboly a počtem dětí, které tam mohou pracovat a hrát si, protože předškolní věk je právě věkem hry, která je neoddělitelnou a pro další vývoj zásadní složkou tohoto věku. Vybavení center je dětem snadno přístupné a označené písmem a ilustračním obrázkem.

V průběhu roku se centra aktivit upravují, přesouvají, přestavují dle potřeb dětí. Ve třídě si děti spolu s učiteli stanovují pravidla pro společné soužití, která jsou rozmístěná ve třídě v úrovni očí dětí a u míst, kterých se týkají.

V každé třídě je také velká orientační tabule, kde jsou informace pro děti k aktuálnímu tématu, označení center aktivit apod.

Součástí tříd je sociální zařízení a prostor pro ukládání lůžkovin a lehátek.

Učitelé vytváří ve třídách společně s dětmi svou neopakovatelnou třídní atmosféru.

2.2 Dlouhodobý plán školy

Dlouhodobý plán – vize, cíle, koncepční záměry a strategie v období 2016 – 2020

VIZE MATEŘSKÉ ŠKOLY ČELADENSKÁ BERUŠKA

Ve vztahu k dětem:

být průvodci dětí na jejich cestě za vzděláváním, rozvíjet jejich potenciál a citlivě reagovat a jejich potřeby

Ve vztahu k zaměstnancům:

vytvářet pracovní prostředí vybízející k dalšímu rozvoji a spokojenosti

Ve vztahu k okolí:

mít rodiče jako vítané partnery školy, spolupracovat s dalšími vzdělávacími institucemi, zřizovatelem, zapojovat se a tvořit kulturní dění, ovlivňovat svým příkladem vztah k životnímu prostředí

CÍLE MATEŘSKÉ ŠKOLY ČELADENSKÁ BERUŠKA

- rozvoj osobnosti dítěte s ohledem na jeho potřeby, zájmy a nadání. Vést děti k tomu, aby byly samostatně myslící a projevující se demokratičtí občané v souladu s morálními hodnotami a byly připraveny na vstup do základní školy a do života
- zvnitřnění filozofie a vize školy jak zaměstnanci, tak rodiči školy

- rozvoj podmínek ke vzdělávání – ekonomické zdroje, kulturnost a vybavenost prostředí, hygiena a bezpečnost
- preventivně předcházet problémům pomocí neustálé údržby budovy i zahrady mateřské školy
- usilovat o získání dalších finančních prostředků pomocí nejrůznějších projektů a grantů
- zvyšování kvalifikovanosti učitelů, rozvoj pedagogických dovedností učitelů a odborných znalostí pracovníků mateřské školy, využívání znalostí ze speciální pedagogiky
- rozvoj podpůrné, poradenské a konzultační činnosti zákonným zástupcům
- rozvoj týmové spolupráce a kolegiálních vztahů zaměstnanců
- rozvoj informačního systému a prezentace školy, public relations

KONCEPCE A STRATEGIE ROZVOJE ŠKOLY VE SLEDOVANÝCH OBLASTECH

- a) výchova a vzdělávání
- b) personální podmínky
- c) ekonomické a materiální podmínky
- d) organizační a řídicí podmínky
- e) spolupráce s rodiči, školami a partnery

a) výchova a vzdělávání

1. zaměřit se na učení v přírodě, formou prožitků a zkušeností tak, aby byl podpořen a rozvíjen zájem dětí o další vzdělávání
 - zahrnutí environmentálních činností a náplně pobytu venku do každého bloku TVP
2. vést děti k ohleduplnosti k prostředí, ve kterém žijí
 - aktivity prohlubující cítění k životnímu prostředí
 - zapojení do úklidových akcí
3. zajistit rovné příležitosti pro všechny děti
 - plánování činností tak, aby byly genderově, věkově, sociálně vyvážené
4. využít prostředí mateřské školy i okolí k podpoře pohybových dovedností dětí
 - nabídnutí dalších sportovních aktivit dětem (plavání, lyžování, bruslení)
 - pravidelné pohybové chvíle a návštěvy tělocvičny
 - využití venkovního prostředí i okolí školy k pohybovým aktivitám
5. individuální přístup k dětem chápat jako soustavné získávání informací o dítěti, jejich vyhodnocování a volbu dalších postupů, ověřování jejich účinnosti
 - využívání diagnostických metod, pozorování a individuálních plánů pro plánování dalších činností
6. podporovat samostatnost dětí, využívat ji jako východisko vzdělávání
 - podpora samostatnosti na základě společně vytvořených pravidel
 - být průvodci dětí při vzdělávání
7. vytvářet příznivou atmosféru, uplatňovat individuální přístup k odlišným potřebám každého dítěte

- diagnostika a znalost úrovně každého dítěte
- 8. zaměřovat se na sociální a osobnostní rozvoj dětí, tvořivost, samostatnost, sebevzdělávání, schopnost dialogu
- prostřednictvím aktivit plánovaných podle inteligencí H.Gardnera
- 9. trvale vytvářet podmínky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a děti mladší 3let
- přístup učitelů a dalších zaměstnanců odpovídající věkovým i vzdělávacím zvláštnostem dětí mladších 3let a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- sledování a vytváření materiálních podmínek
- vzdělání učitelů
- 10. zaměřit se na prevenci rizikového chování
- propojení prevence se vzdělávacími tématy
- 11. vést děti k morálním hodnotám a pozitivnímu vztahu ke světu, k lidem a k přírodě rozvíjet environmentální výchovu
- prostřednictvím vzdělávací nabídky
- 12. dbát na součinnost rodiny a školy, usilovat o soulad ve výchovném působení, prohloubení zájmu rodičů o dění v mateřské škole
- zapojení rodiny do života školy prostřednictvím pořádaných akcí
- přizývání rodiny k spoluúčasti na vzdělávání dětí
- nabídka vzdělávacích přednášek o předškolním vzdělávání pro rodiče
- 13. odstraňovat sociální, zdravotní a bezpečnostní bariéry
- škola nabízející aktivity širšímu okolí a vystupující jako jedna komunita spolupracující a vzájemně se podporující

b) personální podmínky

1. pravidelně vyhodnocovat personální rizika a přijímat opatření k jejich odstraňování, zejména v oblasti odborné kvalifikace učitelů
 - společná setkávání všech zaměstnanců
 - pravidelné rady a porady zaměstnanců
 - nabídka DVPP dle aktuálních potřeb a zaměření školy
2. zajistit příznivé a bezpečné pracovní prostředí
 - zjištění potřeby a zajištění vybavení pro efektivní práci provozních i pedagogických zaměstnanců školy
 - zajištění zázemí pro všechny zaměstnance
 - vybudování nákladního výtahu
 - odhlučnění místností
3. vytvořit podmínky pro možnost dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ve škole, coby prostorem zajišťujícím jak materiální tak profesní zázemí

- zapojení do projektů rozvíjejících další vzdělávání pedagogických pracovníků
 - vybavení učitelské knihovny
 - vytvoření metodického centra ve škole
4. sledovat kvalitu práce pedagogických pracovníků a ovlivňovat její růst, uplatňovat ve výuce nové metody, smysluplně využívat a sledovat DVPP
- vytvoření hospitačního plánu zaměřeného na aktuální vzdělávací potřeby
 - evaluace TVP učitelů
 - sebereflexe a autoevaluace učitelů
 - využití nabídky DVPP

c) ekonomické a materiální podmínky

1. pracovat na tvorbě projektů k získání dotací z fondů EU (vybavenost školy, mezinárodní spolupráce, profil regionu, vzdělávání učitelů, posílení personálních kapacit)
 - využití výzev dotačních programů pro zřízení pracovní pozice chůva
 - využití výzev dotačních programů propojujících směřování školy (environmentální výchova, Ekoškola)
2. zlepšovat vybavení školy pro názornost a efektivitu výchovně vzdělávací práce, aktualizovat učební pomůcky, doplňovat knihovny, případně modernizovat vybavení jednotlivých součástí mateřské školy
 - sledování a zjišťování potřeb dětí, rodičů i zaměstnanců
3. vyhodnocovat úroveň bezpečnosti a zvyšovat ji
 - vytvoření systému kontrolní činnosti a jeho využití

d) organizační a řídicí podmínky

1. udržovat naplněnost tříd, zaměřit se na získávání dětí mateřské školy neustálou propagací práce mateřské školy
 - prezentace školy na webu a ve zpravodaji obce
 - účast na akcích a životu obce
 - prezentace a šíření dobrého jména vystupováním zaměstnanců
2. zdokonalovat řídicí činnost, zvyšovat aktivní podíl pracovníků na řízení a zlepšování práce mateřské školy
 - absolvování studia pro vedoucí pracovníky škol
 - rozdělení kompetencí mezi další zaměstnance
 - vytvoření funkce zástupce statutárního orgánu
 - zajištění většího úvazku pro referentku

3. průběžně pracovat na inovacích školního vzdělávacího programu a na strategiích jeho rozvoje, na základě zkušeností pracovníků a požadavků rodičů, identifikovat a vyhodnocovat silné a slabé stránky školy
 - evaluace TVP učiteli
 - sebereflexe a autoevaluace učitelů
 - vytvoření hospitačního systému
 - evaluace formou dotazníku rodičů
 - evaluační zpráva shrnující činnost školy za každý školní rok

e) spolupráce s rodiči, školami a partnery

1. vytvářet ve škole přátelskou atmosféru a ovzduší spolupráce mezi dětmi, pracovníky školy a rodiči
 - vytvoření podmínek pro setkávání rodin při akcích školy
 - zvýšení informovanosti prostřednictvím přehledných nástěnek, webu, e-mailu
2. spolupracovat se zřizovatelem, dalšími vzdělávacími institucemi a místními organizacemi, na kulturním životě a projektech obce
 - informování vedení obce o dění ve škole
 - společné aktivity se vzdělávacími a dalšími institucemi v obci
 - výměna zkušeností s mateřskými školami v okolí

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné (materiální) podmínky

- mateřská škola má přiměřeně velké prostory odpovídající nejrůznějším **skupinovým i individuálním** činnostem dětí. Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, nábytek je **opatřen kolečky** tak, aby umožňoval variabilitu v uspořádání prostoru. Třídy mají klidový koutek pro naplnění potřeby průběžného odpočinku dětí.
- na budovu mateřské školy bezprostředně navazuje zahrada i školní hřiště, tyto prostory jsou vybavené tak, aby umožňovaly dětem **rozmanité pohybové a další aktivity**
- Sociální zařízení je vybaveno **zázemím pro zajištění hygieny** dětí mladších tří let. Stejně tak osobní skříňky dětí disponují dostatečným prostorem pro uložení potřebného náhradního oblečení i obutí
- vybavení dětským nábytkem, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienická zařízení i vybavení pro odpočinek dětí, jsou **v souladu s hygienickými předpisy** i v souladu s programem Začít spolu. Jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídající počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné a jsou estetického vzhledu. Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti. Upřednostňujeme hračky rozvíjející logické a konstruktivní myšlení, tvořivost.
- vybavení hračkami, pomůckami a materiály je doplňováno a obnovováno dle potřeb dětí a finančních možností školy. Hračky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly a aby si je mohly samy brát a samy ukládat. Jsou v souladu s hygienickými předpisy i v souladu s programem Začít spolu. Pro zajištění bezpečnosti dětí mladších tří let jsou znepřístupněny **bezpečnost** ohrožující předměty.
- děti se samy svými výtvary **podílejí na úpravě a výzdobě prostředí**, dětské práce jsou přístupné rodičům a veřejnosti.
- Je zajištěno, aby se děti mladší 3let vzdělávaly nejvýše ve druhém nadzemním podlaží. Děti ve věku od 2 do 3 let jsou skupinou osob se zvýšeným požárním rizikem.

Při zajišťování věcných podmínek mateřské školy nám výrazně pomáhají dary. Pro zajištění finančních potřeb podáváme žádosti o granty a zapojujeme se i do projektů, které přináší mateřské škole materiální prospěch.

Zároveň oceňujeme nadstandardní aktivitu rodičů a učitelů, kteří vyrábějí pomůcky sami a ve velmi dobré kvalitě.

Je to především zřizovatel mateřské školy, obec Čeladná, který podporuje předškolní vzdělávání a nadstandardně investuje do provozu mateřské školy finanční prostředky, takže materiální vybavení je na vysoké úrovni.

Přes velmi dobrou vybavenost, chceme dětem ukázat, že k hraní nemusí mít drahé hračky, ale že mohou využívat vše, co v okolí vidí, přírodniny, použitý papír, plasty apod., čímž podpoříme nejen ekologické myšlení, ale také tvořivost.

3.2 Životospráva

- je zajištěn dostatečný **pitný režim** v průběhu celého dne v MŠ, děti mají k dispozici jak vodu, tak čaj. Často využíváme odšťavňovač ke zpracování ovoce. Nápoje si děti nalévají do svých, označených hrníčků a kelímků
- mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné časové intervaly
- při stravování jsou respektovány potřeby dětí, nabízíme dětem možnost výběru a volby. Svačinky si mohou děti samy dozdobit několika druhy zeleniny, obědy si děti porcují samostatně, dle potřeb pod dozorem učitelů
- děti nikdy **nenutíme do jídla (ani na žádost rodičů)**, vhodnou motivací se snažíme vést děti k tomu, aby alespoň ochutnaly a pak se rozhodly, zda budou dále pokračovat, či ne. Vždy vycházíme vstříc individualitě dítěte, zohledňujeme naše poznání dítěte a informace od rodičů
- je zajištěno pravidelné uspořádání dne, které je současně natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činnosti dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci. Protože základní potřebou dětí, aby se mohly dále rozvíjet je **mít řád a znát hranice**.
- děti mají denně možnost pobývat na školní zahradě, otužovat se vzduchem a pohybem, preferujeme především spontánní pohyb dle potřeb a volby dětí, vždy s ohledem na okamžitý stav ovzduší či jiné přírodní překážky (mráz - 10 stupňů, náledí, silný vítr, déšť, inverze, apod.)
- rodiče dětí jsou upozorňováni na tyto skutečnosti a přizpůsobují oblečení dětí aktuálním podmínkám „*Není špatné počasí, je jen nevhodné oblečení.*“

- odpočinkové aktivity dětí jsou upraveny dle individuálních potřeb dětí, všechny děti **odpočívají** cca. 30 - 90 minut, poté jsou dětem s nižší potřebou spánku nabízeny klidné činnosti ve třídě, do spaní děti nenutíme.
- pracovníci školy vedou děti ke zdravému životnímu stylu jak vzdělávací nabídkou, tak osobním příkladem.

3.3 Psychosociální podmínky

- **jsou pro dítě partnerem pomocníkem a průvodcem na jeho cestě poznávání**, respektují **potřeby dětí**, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování, děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem a chvatem
- všechny děti mají v naší mateřské škole stejná **práva**, stejné možnosti i stejné povinnosti, nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován
- osobní **svoboda a volnost** dětí je respektována do určitých mezí, vyplývajících z řádu chování a pravidel, které jsou ve škole spoluvytvářeny
- **péče** o děti je podporující, sympatizující, počítáme s aktivní spoluúčastí dítěte při všech činnostech, učitelé se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která mu je příjemná, kterou navozuje vzájemný vztah spolupráce a důvěry
- nezařazujeme nezdravé **soutěžení** dětí, děti zásadně nesrovnáváme, umožňujeme jim tak vytvořit si vlastní sebepojetí
- převažují **pozitivní hodnocení**, užíváme jazyka popisného tak, aby si dítě utvářelo svůj názor (sebepojetí) na základě sebeuvědomění, aby bylo schopno znát svou cenu, čímž přispíváme k prevenci sociopatologických jevů
- podporujeme dítě nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si, kriticky myslet
- V dětech **rozvíjíme** citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu
- Děti jsou seznamovány jasnými **pravidly** chování ve skupině tak, aby se ve třídách vytvořil **kolektiv přátel**

- Učitelé se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany, patologických jevů), umožňují dětem dostatek prostoru při adaptaci a to především u dětí mladších tří let
- Pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty je dětem umožněno použití specifických pomůcek, např. vlastních hraček a terapeutických pomůcek
- Učitelé realizují činnosti v různých organizačních formách podle potřeb a volby dětí
- Učitelé uplatňují k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá.
- Učitelé podněcují pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

3.4 Organizace chodu

Ranní scházení

- Děti se scházejí do 8:30, mohou přijít po domluvě později, ale tak aby nenarušily výchovnou činnost. Podrobnosti k přítomnosti dětí, které se vzdělávají povinně, jsou stanoveny ve školním řádu mateřské školy.
- Plní ranní úkol s rodiči.
- Přivítají se s učitelem a ostatními dětmi.
- Učitel pomáhá přicházejícím dětem překonávat negativní pocity z odloučení od rodičů.
- Učitel zjistí zdravotní stav dítěte, pomůže mu vybrat hračku, nabídne mu činnost nebo probíhají spontánní hry dětí.

Hlavní výchovná činnost

- **řízená pohybová chvílka**, zaměřená na správné držení těla, pohybové hry probíhá v míře dané další plánovanou činností
- **svačina** – průběžná pro děti, které přichází do školy v brzkých hodinách a následuje společná, při níž si děti mohou samy mazat pečivo a nalévat pití za dohledu učitelů
- **ranní kruh** - děti se seznamují s tématem, probíhá evokace, sdílení, kdy si děti povídají o prožitcích, motivace dětí, aktivity pro všestranný rozvoj, nabídka činností, rozdělení do center aktivit
- **práce v centrech aktivity** - děti si volí, jakým způsobem budou na daném tématu pracovat nebo spontánní hry s pozorováním a diagnostikou dětí, dopolední pobyt venku, cvičení ve sportovní hale, výlety, kulturní či sportovní programy dle aktuální situace

- před odchodem ven dostávají děti **ovoce nebo zelenu**
- **pobyt venku** - každodenně, vyjma nepříznivých podmínek, v tom případě se organizuje náhradní činnost ve třídě, spojená s pohybovou aktivitou

Oběd od 12:00

- děti připraví stolování
- děti si samy nalévají polévku a nabírají hlavní chod za dohledu učitelů
- děti nedokrmujeme (nepřipouští to Rámcový program, který je závazný pro všechny MŠ), individuální požadavky řešíme ve spolupráci s rodiči a v souladu s RVP PV

Odpolední odpočinek

- podle věku a individuální potřebě spánku, děti odpočívají nebo se věnují klidové činnosti, rozvíjí grafomotoriku, jemnou motoriku, soustředění, fonematické uvědomování apod., za předpokladu dodržení předem stanovených pravidel
- čtení pohádek, poslech relaxační hudby

Odpolední svačina

- k dispozici od 14:00, probíhá samoobslužným způsobem za dohledu učitelů

Odpolední hry do 16:00

- zájmová činnost, kroužky, individuální práce s dětmi
- hry dle volby dětí
- posledním dětem učitel pomáhá překonat negativní pocity z osamění

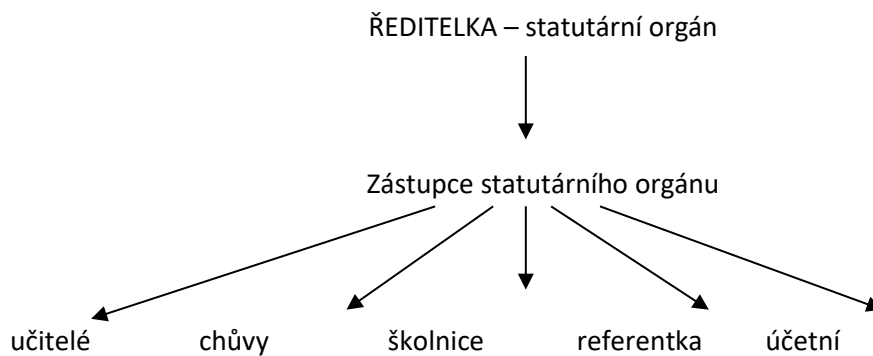
Organizace průběhu dne je možné dle potřeb a okolností upravit. V programu Začít spolu dbáme na vyváženost řízených i spontánních činností v průběhu pobytu dětí v MŠ.

3.5 Řízení mateřské školy

- právní subjekt je řízen ředitelkou mateřské školy
- povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny (pracovní náplně, Řád školy a jiné)
- je vytvořen funkční informační systém

- při vedení zaměstnanců ředitelka zapojuje spolupracovníky do řízení
- ředitelka vyhodnocuje práci všech zaměstnanců
- pedagogický sbor pracuje jako tým
- plánování pedagogické práce a chodu MŠ je funkční
- ředitelka vychází z analýzy a využívá zpětné vazby
- ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními učiteli
- mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími organizacemi v místě

Struktura řízení v mateřské škole:

Naší vizí do budoucna je nadále propojovat a zkvalitňovat spolupráci všech zaměstnanců MŠ.

3.6 Personální zajištění

- jsme pracovním týmem, ve kterém pracujeme na spolupráci, důvěře, tvořivosti, toleranci, vstřícnosti
- vedení školy ponechává učitelům dostatek pravomocí, respektuje jejich názor a podporuje je v tvůrčí pedagogické práci

- provozní pracovnice svou prací a ochotou přispívají ke stabilitě personálního zázemí, jsou ochotné pomoci v přípravě a organizaci dílčích projektů, slavností a jiných akcí mateřské školy, pomáhají při doprovodu dětí a při náročnějších činnostech
- odpovědnost učitelů je daná platnými předpisy, při zajišťování náročnějších činností pomáhají provozní zaměstnanci dle příkazu ředitelky školy
- učitelé mají vzdělání v souladu s požadavky na předškolní vzdělávání, poskytují optimální pedagogickou péči
- učitelé se chovají profesionálně
- učitelé se průběžně vzdělávají

Podrobně jsou tyto opatření pro bezpečnost práce rozepsané v pracovních náplních zaměstnanců.

3.7 Spolupráce s dalšími institucemi

- spolupráce se zřizovatelem, jednání s obcí Čeladná probíhají dle vzájemných potřeb
- spolupráce se ZŠ Čeladná, návaznost MŠ na ZŠ a dle Memoranda o spolupráci
- spolupráce s MŠ Čeladná, pořádání společných akcí, spolupráce při zápisu vzhledem k tomu, že jsou školy v jednom spádovém obvodu
- spolupráce se Senior Club Čeladná, vystoupení dětí, zpívání pod stromem, čtení seniorů dětem
- Memorandum o spolupráci s Speak With Me, s.r.o.
- MAP Frýdlatsko
- MAS Frýdlantsko – Beskydy z.s.
- TEREZA z.ú., Ekoškola, projekt Menu pro změnu
- spolupráce s KVIC Nový Jičín – vzdělávání učitelů, praxe začínajících učitelů
- spolupráce se středními a vysokými školami, umožnění praxe studentů
- spolupráce s OPS Step by Step Praha po stránce metodické, vzdělávací, projektové
- Spolupráce s PPP, konzultace výchovných problémů, odklady školní docházky
- Spolupráce s Dětským domovem Čeladná
- Spolupráce s Fit centrem Harcovka, návštěvy solné jeskyně
- spolupráce s MVDr. Kopřivou, který má patronát nad zvířecími mazlíčky školy
- spolupráce s klinickou logopedkou Mgr. Zdenou Lakomou
- spolupráce s plaveckou školou Laguna a Kotelna, poskytování výuky plavání
- spolupráce s JAPA SPORT, poskytování lyžařského výcviku a kurzu bruslení na in-line

3.8 Formy spolupráce se zákonnými zástupci a dalšími sociálními partnery

V program **Začít spolu** je kladen velký důraz na spolupráci s rodinou a její aktivní účast při výchově a vzdělávání.

- rodiče jsou motivováni k tomu, aby vnímali úlohu mateřské školy jako doplňující k roli rodičovské výchovy
- velmi důležitá je komunikace mezi týmem školy a rodinami
- k dosažení otevřené a důvěrné komunikaci je nutné přijetí vzájemné zodpovědnosti k vytvoření dobrého partnerského vztahu
- pro vybudování efektivní komunikace mezi rodinami a týmem školy máme vypracovaných několik formálních i neformálních strategií
- již **před zápisem** jsou rodiče podrobně seznámeni s programem **Začít spolu**, vysvětlujeme hlavní principy a cíle i roli rodiny v programu
- při **zahájení docházky** jsou na třídách rodiče seznámeni s procesem individualizace
- učitelé **při osobních konzultacích** podrobně vysvětlují rodičům, proč je individualizace potřebná, jak mohou oni sami přispět k lepšímu pochopení potřeb jejich dítěte
- rodiče se **aktivně účastní** na vypracování tzv. ranního úkolu, spolu s dětmi
- pro rodiče **připravujeme** dílny s různým zaměřením, kde pracují spolu se svými dětmi, výlety, akce pro děti s rodiči, apod.
- pořádáme pro rodiče vzdělávací semináře, dle jejich potřeb a zájmu, vztahující se k výchově dětí

Rodiče dětí mohou být přítomní se svými dětmi v MŠ a to v různých rolích:

- rodič jako pomocník při adaptačním procesu
- rodič pozorovatel
- rodič asistent
- rodič, který si připraví a vede část, nebo celé téma

Vše je opatřeno předem sdělenými pravidly tak, aby nedocházelo ke konfliktním či nepříjemným situacím.

Nabídka vzdělávacích seminářů pro rodiče:

- cílem těchto seminářů je nabídnout rodičům informace o výchově a vzdělávání předškolních dětí a vytvořit prostor pro vzájemné setkávání a komunikaci

- semináře jsou organizovány a nabízeny dle zájmu rodičů pod vedením lektorek MŠ a učitelů MŠ, odborníků z řad učitelů, psychologů, zdravotníků (školní zralost a připravenost, rozvoj emoční inteligence, prezentace ze stáží, semináře o zdravém životním stylu, pečení kváskového chleba apod.)

3.9 Zabezpečení výuky dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Program *Začít spolu* svými principy a metodami vzdělávání podporuje integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ. Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí.

V případě vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

- uplatňujeme princip diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání prostřednictvím center aktivit
- realizujeme stanovená podpůrná opatření při vzdělávání dětí
- podporujeme osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení
- spolupracujeme se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupracuje s odborníky mimo oblast školství
- snižujeme počet dětí ve třídě v souladu s právními předpisy
- zajistíme přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

3.10 Zabezpečení výuky dětí mimořádně nadaných

- zajišťujeme realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory
- spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními

- zadáváme specifické úkoly dítěti
- zajišťujeme didaktické pomůcky
- zajišťujeme doplnění a prohloubení vzdělávací nabídky
- nabízíme aktivity podle zájmu a mimořádných schopností či mimořádného nadání dítěte

3.11 Zabezpečení výuky dětí od dvou do tří let

Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Dvouleté dítě poznává svět svými smysly, experimentuje, vymezuje se vůči ostatním a bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. Při pohybových aktivitách je méně obratné. Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Má silnější potřebou vazby na dospělou osobu. Učitel zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

- Cílem výchovně vzdělávacího procesu u dětí 2-3letých je zajistit jejich všestranný rozvoj a prostřednictvím individuálního přístupu se snažit rozvíjet jejich dovednosti a schopnosti, které jsou dětem přirozené a blízké
- Dvouletým dětem nabízíme situačním učení vlastním prožitkem a především hrou
- Činnosti dle jejich potřeb opakujeme stejně jako pravidelné rituály
- Respektujeme krátkodobou pozornost a přizpůsobujeme organizaci se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity
- Nabízíme přiměřené podnětné a bezpečné hračky a pomůcky
- Disponujeme zázemím pro individuální potřeby dětí
- Využíváme projektových výzev OP VVV k vytvoření pracovní pozice chůvy, která zajišťuje bezpečnost dětí a pomáhá s adaptací a individuálními potřebami dětí
- Rodiče dětí mají možnost podílet se na adaptaci dětí

3.12 Podmínky pro práci s dětmi s odloženou školní docházkou

- děti s odkladem školní docházky mají vypracován plán pedagogické podpory, který vychází ze zjištění školy popřípadě ze závěrů zpráv z vyšetření školní zralosti Pedagogicko psychologické poradny.

4 Organizace vzdělávání

Kritéria přijetí dítěte:

Žádost o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání

- žádost o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání dítěte může zákonný zástupce podat v době zápisu, v případě, že mateřská škola nemá naplněnou kapacitu, jsou žádosti přijímány kdykoliv během školního roku
- zápis na příští školní rok probíhá v období od 2. do 16. května. Termín zápisu je po dohodě se zřizovatelem zveřejněn v místě tomu obvyklém (v obecním zpravodaji, na webových stránkách školy)
- děti jsou k předškolnímu vzdělávání přijímány k měsíci září, v případě volné kapacity i v průběhu školního roku

Při podávání žádosti o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání předkládá zákonný zástupce dítěte:

- a) žádost zákonného zástupce o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání, kterou si může vyzvednout v kanceláři MŠ, nebo stáhnout na webových stránkách MŠ
- b) lékařské potvrzení o tom, zda je dítě řádně očkováno nebo potvrzení o tom, že se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním (případně má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci)
- c) souhlas se zpracováním údajů
- d) doklady a potvrzení, která jsou požadována pro splnění kritérií při přijímání dětí

V případě, že zájem o umístění převažuje kapacitu MŠ, řídí se ředitelka kritérii přijetí, jenž jsou stanoveny před zápisem do MŠ, zveřejněny na webových stránkách a v prostorách MŠ. Zákonní zástupci mohou podat odvolání proti rozhodnutí do 15 dnů ode dne doručení.

Při zápisu jsou zákonní zástupci seznámeni s programem Začít spolu, mají možnost projít si třídy, jsou jim zodpovězeny dotazy, tak aby měli představu o pobytu dítěte v MŠ.

Třídy jsou heterogenní s počtem 24 dětí na třídu. Mateřskou školu navštěvují děti, jejichž rodiny jsou z různých sociálních vrstev i děti z Dětského domova Čeladná. Věnujeme se také dětem mimořádně nadaným a talentovanými. Integrujeme i děti s postižením (ve spolupráci se speciálním pedagogickým centrem a dalšími odborníky).

Adaptační doba, zařazení do třídy

- adaptační doba je individuální
- při nástupu každého nového dítěte jsou s rodiči projednány a dohodnuty optimální podmínky, aby dítě přechod z domácího prostředí do prostředí MŠ co nejlépe zvládlo
- rodiče si mohou vybrat do které třídy je dítě zařazeno (zařazení sourozenců, kamarádů do jedné třídy), pokud to kapacita třídy dovoluje
- rodičům je nabídnuto, že mohou své dítě doprovázet a setrvat s ním, přivádět jej na zkrácenou dobu apod.
- máme maximální zájem o to, aby byla adaptace nenásilná
- současně je s rodiči projednána otázka zkušební doby

Podrobnosti k výkonu práv a povinností dětí i rodičů, zákonných zástupců dětí, podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví, provoz a vnitřní režim mateřské školy, jsou dány Školním řádem, který je veřejně přístupný.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program je koncipován tak, aby bylo možno rozvíjet osobnost dítěte v souladu s programem Začít spolu a platnou legislativou. Aby byl podpořen maximální rozvoj s ohledem na jeho individuální možnosti a s respektem k potřebám dítěte.

5.1 Vzdělávací cíle a záměry, filozofie školy

Od svého začátku je mateřská škola zapojena do mezinárodního programu Začít spolu, za který v České republice odpovídá Step by Step ČR, o.p.s.

Naším dlouhodobým záměrem je pracovat v tomto programu a neustále hledat a zdokonalovat výchovně vzdělávací postupy, které pomohou dětem při rozvíjení osobního potenciálu a růstu.

Filozofický základ programu je podrobně popisován v publikaci „Metodický průvodce programu Začít spolu“, který vydal nakladatelství Portál v roce 2003.

Program Začít spolu je naší dlouhodobou výchovně vzdělávací koncepcí, ve které je kladen důraz především na individualitu dítěte a na spolupráci s rodinou. Naplňuje vzdělávací a výchovné potřeby dětí, rodičů i celého pracovního týmu. Program je pro rodiče další možností v nabídce vzdělávacích programů v obci Čeladná.

Program Začít spolu plně naplňuje požadavky RVP PV, vytváří elementární základy **klíčových kompetencí**, nezbytných z hlediska přípravy dítěte pro započetí systematického vzdělávání, ale také pro jeho další životní etapy i celoživotní učení.

Za klíčové kompetence předškolního vzdělávání jsou považovány tyto kompetence:

- **Kompetence k učení**
- **Kompetence k řešení problémů**
- **Kompetence komunikativní**
- **Kompetence sociální a personální**
- **Kompetence činnosti a občanské**

Tyto kompetence představují cílové stavy, k jejichž naplňování směřujeme veškeré vzdělávání a na které dále navazuje vzdělávání na vyšších stupních škol.

Jako jediný výchovně vzdělávací program v ČR má Začít spolu Mezinárodní profesní standardy ISSA “Kompetentní učitel 21 století“, které formulují požadavky na charakter vzdělávacího programu orientovaného na dítě a kvalitu práce učitele.

Hlavní zaměření MŠ:

Základem naší práce je prožitek, to co prožijeme, co vyzkoušíme, co projde mozkiem i svaly, to je to co v nás zůstane, teorie v nás zanechá jen desetinu toho, co prožijeme.

- a) školka blízka přírodě
- b) zdravý životní styl
- c) zvýšená podpora předčtenářské a předmatematické gramotnosti, polytechnická výchova
- d) cílená podpora školní připravenosti

A) ŠKOLKA BLÍZKÁ PŘÍRODĚ

Děti jsou v přímém kontaktu s přírodou, objevují její krásy, učí se ji nejen poznávat, ale také si k ní budují pevný vztah, čímž přirozeným způsobem přejímají ekologické návyky a chování. Umožňujeme dětem rozvoj polytechnických schopností a dovedností. Škola je zapojena do programu Ekoškola a svá témata úzce spojuje s environmentální výchovou.

Způsobem práce, prostředím, prožíváním, umožňujeme:

- rozvíjet a formovat kladný vztah k přírodě a přírodnímu prostředí
- tříbit všech pět smyslů (sluch, zrak, hmat, chuť, čich)
- zakládat pocit zodpovědnosti k přírodě

Dáváme možnost dětem:

- experimentovat s přírodními materiály (hlína, dřevo, voda)
- pozorovat a pečovat o zvířata a rostliny
- prožívat střídání ročních období (i když prší, jdeme ven....)
- probouzet v dětech zvědavost a badatelský duch
- budovat pocit zodpovědnosti

šetříme

- vodou - ohřevu využíváme solárních panelů, na každém kohoutku máme nastavitelný perlátor, sbíráme dešťovou vodu
- elektřinou - označili jsme vypínače upozorňující piktogramy

- teplem – sledujeme teplotu v místnostech
- papírem - neustále recyklujeme, na popsané kreslíme, ty pak ještě používáme ke kaširování, pečlivě oddělujeme od ostatního odpadu a odevzdáváme do sběru

třídíme

- v každé třídě, na chodbách i v kanceláři máme nádoby na třídění odpadu (papír, plasty, hliník, elektro odpad, sklo, vršky plastových lahví) vše odvážíme na místa k tomu určená
- máme kompost, na který dáváme bioodpad, kompost dále využíváme na školní zahradě

chováme a staráme se

- úspěšně chováme zvířata různých druhů, které jsme získali především jako již nechtěné mazlíčky, a které jsou pod kontrolou veterináře p. Kopřivy z Čeladné
- pěstujeme různé druhy pokojových i venkovních rostlin z různých oblastí světa
- díky projektu Menu pro změnu jsme dovybavili zahradu, kde pěstujeme ovoce i zeleninu, kterou pak používáme k dochucování a ochutnávání

myjeme, pereme a čistíme

- především v prostředcích příznivých pro životní prostředí české firmy **Missiva**
- a ekologických přípravcích firmy **Hagleitner**

využíváme

- odpadových materiálů k rozvíjení kreativního potenciálu dětí (kartony, krabičky vše, co nemusíme vyhodit)
- okolních lesů k seznamování s reálnou přírodou

experimentujeme

- pozorujeme, využíváme lupy, mikroskop, encyklopedie, sbíráme a poznáváme přírodniny, zjišťujeme vlastnosti materiálů apod.
- vytváříme sbírky přírodnin

B) ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL

Jsme zapojeni do klubu mateřských škol Zdravá abeceda

- Zdravá abeceda je nový vzdělávací program podporující zdravý životní styl zaměřený na děti předškolního věku
- třídy plní standardy v 100%

Standart třídy Zdravá abeceda je popsán v příloze č. 1

C) ZVÝŠENÁ PODPORA PŘEDČTENÁŘSKÉ A PŘEDMATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI A POLYTECHNICKÉ VÝCHOVY

- jsme zapojeni do projektu „CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM“
- úzce spolupracujeme s rodinou klubem seniorů, kteří dětem čtou a inspirují nás v oblasti dětské literatury
- veškeré pomůcky a hračky jsou označeny písmem a symbolem na podporu globálního čtení
- prostřednictvím center aktivit a nabízenými činnostmi rozvíjíme předmatematickou gramotnost
- třídy i zahrada jsou vybaveny dílničkami s pracovními ponky, nářadím a materiály podporujícími polytechnickou výchovu, ta se díky nabízeným činnostem rozvíjí i v dalších centrech aktivit

D) PODPORA ŠKOLNÍ PŘIPRAVENOSTI

Učitelé absolvovali seminář „**METODA DOBRÉHO STARTU**“, kterou pravidelně aplikují u předškolních dětí

Metoda dobrého startu:

- u dětí s dobrou vývojovou úrovní harmonizuje spojení psychiky s motorikou
- u dětí s odchylkou psychomotorického vývoje zase pozitivně ovlivňuje nepravidelně se rozvíjející funkce
- rozvíjí řeč, grafomotoriku, vnímání, slouží rovněž k nácvičce jednotlivých písmen abecedy
- vše probíhá pomocí hry a dítě si ani neuvědomuje, že nacvičuje jednotlivé tahy písmen
- slouží k nastartování – psaní, čtení, počítání

Další metodou podporující školní připravenost, kterou dětem nabízíme, je „**HLÁSKÁŘ**“ – metoda fonemického uvědomování podle Elkonina

Trénink fonemického uvědomování se skládá ze 4 témat rozpracovaných do 33lekci, kdy děti formou hry v krajině slov a hlásek získávají představu o slově jako formě, která nese význam a naučí se orientovat v hláskové struktuře slova. Potom budou umět dobře číst a psát. Při učení děti provází pohádkové postavy – pan Slabika, pan Délka, Hlásulky, Hláskojeři a kamarádi Tap a Ťap.

Toto učení rozvíjí u dětí pozornost, sebekontrolu, samostatnost a kritické myšlení. Děti si upevňují spolupráci ve skupině, dvojicích, nacházejí společná řešení a vzájemně si pomáhají. Jsou zde zařazeny úkoly s „chytáky“ označované jako „past“, což přispívá ke vnímavosti a kritickému myšlení.

Důležité je, aby děti nejdříve rozlišovaly hlásky systémově (samohlásky/souhlásky, krátké/dlouhé samohlásky, tvrdé/měkké souhlásky) a pracovaly s nimi a ne naopak, kdy se děti učí jednotlivé hlásky, které jsou zrovna v učebnici a vnímají pouze význam slova bez pochopení jeho zvukové stavby. Pochopení zvukové stavby slova pomáhá dětem při čtení a psaní přirozenou cestou, působí tak preventivně proti možnému selhání ve škole a u dětí, které mají vývojovou poruchu učení (dyslexie, dysortografie).

Systematický trénink těchto fonemických schopností se významně podílí na tzv. předčtenářské dovednosti.

6 Vzdělávací obsah

6.1 Principy a metody vzdělávání

CÍLE A PRINCIPY

Hlavním cílem programu je budovat základy pro postoje, znalostí a dovednosti důležité pro člověka, který se bude vyrovnávat s nároky a problémy současnosti, klíčové kompetence.

Připravuje děti na to, aby se v budoucnu aktivně zajímaly o učení, uměly se samy a efektivně učit, učení je bavilo a nebylo pro ně spojeno s nadměrným stresem. Mezi další dílčí cíle, které pomáhají rozvíjet tyto schopnosti, patří:

- **přijímat změny a aktivně se s nimi vyrovnávat**
- **kriticky myslet a umět si vybírat, nést za svou volbu odpovědnost**
- **rozpoznávat problémy a řešit je**
- **být tvůrčí, mít představivost**
- **sdílet zájem a odpovědnost vůči společenství**
- **podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu.**

Hlavním záměrem pro nás i nadále zůstává práce v programu Začít spolu.

Principy programu Začít spolu:

Důraz na individuální přístup ke každému dítěti

- zjistit úroveň a potřeby každého dítěte
- tematicky plánovat činnosti podle zájmu a potřeb dětí, vytvářet projekty.
- umožňovat každému dítěti, aby se vyvíjelo vlastním tempem
- integrovat individuální cíle do obvyklých denních činností a do celkového týdenního plánu

Důraz na samostatné rozhodování a volbu dítěte a přijímání odpovědnosti za ní

- pracovat v centrech aktivity, doplňovat je vhodnými pomůckami, se kterými si mohou děti hrát, tvořit, zkoumat je a tím připravit podmínky pro integrované, celostní učení

Důraz na účast rodiny

- rodinu brát jako prvotní a nezastupitelnou ve výchově dětí
- komunikační strategie, zkvalitňovat informovanost
- pracovat s rodiči, nabízet jim odbornou literaturu a informační materiál o dění v mateřské škole
- vytvářet i nadále podmínky rodičům pro aktivní zapojení do výchovných činností dětí v průběhu celého dne, vytvářet prostor pro spolurozhodování, vzájemnou odpovědnost.
- vytvářet dobré partnerské vztahy mezi rodinou a týmem školy

Inkluze dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- vytvářet podmínky pro inkluzivní vzdělávání zařazení těchto dětí
- spolupráce s neurologem, pediatrem, psychologem, SPC, rehabilitačním centrem dle potřeb dětí
- součástí tohoto principu je i vzdělávání dětí mimořádně nadaných a dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí

Celý program Začít spolu je koncipován na základě vzájemné tolerance, děti jsou vedeny ke zdravému životnímu stylu, odolnosti vůči stresům a zdraví škodlivým vlivům, které mohou vést ke zneužívání a závislosti na návykové látce a je v naprostém souladu s Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání.

Pro učitele z výše uvedeného vyplývá:

- rozumí vývoji dítěte
- poznává co nejlépe každé dítě
- prokazuje dětem úctu a respektuje jejich důstojnost
- pečlivě plánuje činnosti
- zjišťuje a zaznamenává úroveň každého dítěte
- dává dětem dostatečný prostor pro jejich činnost, aktivní jsou děti, učitel poskytuje zejména podporu, těžištěm jeho práce je plánování a příprava
- povzbuzuje děti, aby řešily problémy
- vede děti k tomu, aby se navzájem respektovaly a vážily si jeden druhého
- je schopen dalšího profesního vzdělávání a osobního růstu

FORMY A METODY VZDĚLÁVACÍ PRÁCE, PROSTŘEDKY PLNĚNÍ CÍLŮ

Program vychází z pedagogických teorií konstruktivismu. Začít spolu je velmi propracovaný vzdělávací systém, který je vhodný pro každé dítě. Vychází z konstruktivistického pojetí vzdělávání, staví na humanistických a demokratických principech ve vzdělávání, při bezpodmínečném uplatňování

pedagogického principu zaměřeného na dítě (pedocentrismus). Podrobně je program Začít spolu popsán v publikaci „Metodický průvodce programu Začít spolu“

Formy a metody práce jsou postaveny na teorii mnohočetných inteligencí Howarda Gardnera a na podnětném prostředí. Podle této teorie má každý člověk více vrozených inteligencí, které během života rozvíjí. Některé z nich jsou dominantnější a již děti to vnímají a chtějí tyto inteligence rozvíjet.

Vzdělávání je uskutečňováno ve **všech činnostech a situacích**, které se v průběhu dne vyskytnou, vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit. Specifickou formou představuje **didakticky zacílená činnost**, ve které učitel s dítětem naplňuje konkrétní vzdělávací cíle formou záměrného i spontánního učení. Toto učení zakládáme na **aktivní účasti dítěte**, založené na smyslovém vnímání, prožitkovém a interaktivním učení, zpravidla ve skupinách a individuálně.

- **omezujeme** učení předáváním hotových poznatků a slovních poučení
- všechny činnosti obsahují **prvky hry a tvořivosti**
- individuálních **vzdělávacích plánů** využíváme také k rozvoji dětí s odkladem školní docházky
- učitelé s dětmi pracují **na základě témat**
- ve vzdělávání dětí upřednostňujeme rozvíjení **smyslového vnímání** jako základu veškerého přirozeného poznávání a denně se věnujeme též prevenci vadné výslovnosti - zařazováním jazykových chvil, rozvíjením komunikativních dovedností dětí
- z pedagogického hlediska jde o **program pedocentrický**, zaměřený na dítě a na vytvoření prostředí, které by pro něj bylo přirozené, neohrožující
- formy učení jsou založené **na interaktivním procesu** učitel – dítě, dítě – dítě, na prožitkovém a kooperativním učení s využitím všech dostupných pomůcek, které jsou k dispozici dětem tak, aby byly co nejméně závislé na pomoci dospělých
- k tomuto učení je také **přízpůsobeno prostředí jednotlivých tříd**, které je motivující a zároveň respektující psychohygienické požadavky na osobnost dítěte

Podnětné prostředí

- je takové, které uvede do bdělosti celý nervový systém, které jej podněcuje, uspokojuje zvědavost, je schopno zodpovědět mnoho otázek a zadat jich ještě mnohem víc.
- prostředí, které je plné možností, odráží život, překypuje tím, co není jenom natištěno na papíře.
- styk s podnětným prostředím vyvolává v mozku elektrické nebo chemické stimuly, které ho podněcují k činnosti. Výsledkem je růst nervových buněk a jejich výběžků (dendritů) a zvyšování počtů synapsí (propojení neuronů). Tento růst nervové tkáně a zvýšený počet propojení poskytuje fyziologický základ lepšího fungování mozku – to vede k lepší schopnosti řešit problémy, **což je podstatou inteligence**

Tomu je přizpůsobeno prostředí tříd v našem programu, kde máme jedenáct center aktivit, pro jednotlivé typy inteligence. Jsou to tyto Centra aktivit:

- **Domácnost** – V tomto centru děti společně s učitelem vaří, pečou, smaží, připravují zeleninové a ovocné saláty, pečou chleba v domácí pekárně, připravují šťávy, učí se vzájemné pomoci. Děti také manipulují s opravdovým kuchyňským nádobím a náčiním.
- **DÍLNA** – toto je pracovní-technicky (polytechnicky) zaměřené centrum. Zde děti přemýšlejí, navrhuje, experimentují, snaží se o spolupráci tak, aby výsledkem byla např. stavba, rozebrání nějakého předmětu. Děti zde používají kladívko, šroubovák, metr, pilku, kleště, hřebíčky, dřívka....
- **OBJEVY A POKUSY** – v tomto centru děti poměřují, váží, měří, prohlížejí, zkoumají. Používají váhu, lupu, laboratorní sklíčka, různé metry, nerosty, přírodniny. Děti často používají encyklopedie a jiné knihy. Součástí tohoto CA je koutek živé přírody s živočichy a zvířátka, o které se děti spolu s učitelem starají a krmí je.
- **KNIHY A PÍSMENA** – toto centrum vede děti k lásce k mateřskému jazyku, ke knihám, k zájmu o písmena. Je to místo, kde děti mají vnímat psanou a mluvenou podobu písma a manipulovat s knihami i písmeny, intenzivně zde rozvíjí svou předčtenářskou gramotnost. Postupně písmena rozpoznávají na základě tvaru. Součástí tohoto CA jsou knihy, magnetofon, kazety, psací potřeby, sešity, může zde být i psací stroj, PC.
- **MANIPULAČNÍ HRY** – zde si děti procvičují jemnou motoriku pomocí skládaček, mozaiky, společenských her, puzzle. Tyto hry vyžadují zaostřování oka a koordinaci oka a ruky. Např. skládanky s písmeny přispívají k přípravě na čtení, s číslicemi na počítání. Jsou zde také společenské a deskové hry rozvíjející logické myšlení
- **ATELIÉR** – výtvarné činnosti poskytují dětem radost, prožitek, vzruch a uspokojení. Mají dobrý vliv v mnoha oblastech, ale hlavně podporují tvořivost, zvědavost, představivost, fantazii a činorodost. Děti v ateliéru malují, kreslí, modelují, ale zkoušejí si zde i netradiční výtvarné techniky.
- **DRAMATIZACE** - zde děti rozvíjejí veškeré dramatické hry. Děti zde najdou různé kostýmy, loutky, rekvizity, zrcadlo. U dětí se rozvíjí slovní zásoba, učí se mluvit přímou řečí, komunikovat mezi vrstevníky, ale také si prohlubují poznatky o různých profesích. Zde probíhají především nápodobivé a námětové hry z oblasti rodinného života. Děti si hrají, napodobují dospělé a učí se sociálním rolím. Rozvíjejí své schopnosti zvládat situace, chápat je, ale učí se i komunikovat. Nápodobivá hra je oblíbená spontánní činnost dětí. V tomto centru děti mají malou kuchyňku s nádobím, panenky, oblečky pro panenky.

- **KOSTKY** – máme děti podporovat v tom, aby kostky zkoumaly, stavěly z nich, hrály i námětové a nápodobivé hry s auty, s dopravními značkami, figurami zvířat a lidí. Děti se učí tak, že když například staví věže, učí se chápat výšku a váhu, rozpoznávat tvary, spolupracovat, zlepšovat koordinaci oka a ruky. Stejně jako při jiných hrách, i při hře s kostkami děti procházejí různými fázemi učení. Centrum svým vybavením podporuje předmatematické představy dětí. Jsou zde kostky malé, velká, barevné, ale jsou zde i různá auta a jiné dopravní prostředky.
- **HUDBA** – v tomto CA děti najdou různé melodické a rytmické nástroje (klavír, kytara, flétna, Orffovy nástroje). Zde děti zpívají, rytmizují, pozorují nástroje, učí se je pojmenovat. Hudba pomáhá dětem rozvíjet intonaci, rytmus, jazykový vývoj, sociální citění.
- **VODA A PÍSEK** – je zde velký speciální box, kde je umístěna vana s pískem, do které se dá vlít i voda. Hry s vodou a s pískem podporují smyslový rozvoj nejen nejmladších dětí, podporují také tělesný rozvoj, koordinaci svalů celého těla a jemnou motoriku.
- **POHYB A RELAXACE** – děti mají k dispozici tělocvičnu, kde probíhá 1x týdně tělocvik. Ve třídách je vyhrazen prostor pro cvičení děti s náčiním, na nářadí, lezou na lezecké stěně, skáčou přes švihadla, gummy. V koutku „Pohyb“ se děti nejen aktivně pohybují, ale také improvizují, odpočívají, a poslouchají pohádky na matraci.

Ranní kruh dětí probíhá denně po 9hodině v každé třídě. Děti se usadí v hernách do kruhu k, tzv., centrální tabuli. Je to místo společného ranního setkání, symbol partnerství všech jeho členů, stmeluje, nikdo není nadřazený ani podřízený. V ranním kruhu se děti přivítají, pozdraví se, poví si jaký je dnes den, jaké je datum, jaké je roční období, zaznamenávají si do kalendáře přírody jaké je počasí. Přivítání v ranním kruhu je důležitým prvkem. Děti se zdraví smluveným pozdravem. Vzájemné dotyky působí velmi pozitivně na psychiku a rozvoj sociálních vztahů mezi dětmi. Velmi opatrně je třeba postupovat u těchto aktivit s dětmi, které se vyhýbají tělesným kontaktům. V kruhu probíhá také společné sdílení, což je důležitý prvek tzv. psychohygieny dětí. V kruhu děti rozvíjí své komunikační dovednosti, učí se sebevyjádření, vzájemnému ocenění, naslouchají druhým, rozvíjí slovní zásobu. Učitel navodí téma (k aktuálnímu tématu, nebo zážitku) anebo spolu s dětmi plánují další témata. Zcela zásadně se dodržuje, že kdo nechce hovořit, nemusí, čím vzniká bezpečný prostor. Na závěr ranního kruhu učitel dětem nabízí činnosti do CA, které děti mohou realizovat svým tvůrčím způsobem nebo nabízí náhradní činnosti. Učitel „otvírá“ CA dle potřeb dětí a nabídky činností. Po nabídce činností se děti rozhodují, které CA si zvolí. Dané CA si označí svou značkou. Děti se učí dodržovat důležité pravidlo a to, že do každého centra může jít jen určitý počet dětí. Velice důležitá je komunikace, domluva.

Reflexní kruh probíhá vždy po činnostech, děti si podávají zpětnou vazbu, sdílejí své pocity při práci v CA, přemýšlejí, co nového se naučily, komu pomáhaly či kdo pomohl jim, jak se při práci cítily. Vedeme děti k sebedůvěře, schopnosti uvědomění si sebe sama.

To vše tvoří prostředky k naplňování cílů a je cestou k postupnému vytváření kompetencí.

6.2 Třídní vzdělávací program

Z podstaty našeho zaměření jsou ITB orientovány do environmentální oblasti.

Na základě analýzy integrovaného tematického celku z předchozího období, jsme se v týmu shodli na tom, že je potřeba i nadále posilovat povědomí dětí v environmentální oblasti i vzhledem k tomu, že MŠ je Ekoškola.

Vzdělávací obsah ŠVP jsme nazvali „Beruška a její kamarádi“. Vycházíme z knihy Ondřeje Sekory, Ferda Mravenec a ze samotného názvu mateřské školy. Propojujeme tak environmentální a prosociální oblast. Prostřednictvím příběhů budeme dětem modelovat vztahy, posilovat prosociální dovednosti, přibližovat život v přírodě a vést děti k zodpovědnému chování k přírodě. Budeme se zabývat nejen přírodou a vztahy, ale také poznáváním dítěte v aktuálních tématech a dle zájmů a potřeb dětí.

6.3 Uspořádání témat ŠVP

Témata jsou uspořádána tak, aby byly v souladu s RVP PV.

6.4 Integrované bloky

Jednotlivé bloky se v tématech prolínají a doplňují. Naplňování cílů probíhá komplexně, tematické bloky svým zaměřením podporují vždy určitý integrovaný blok, kterému se věnují intenzivněji. Témata nestanovujeme předem podle nějakého klíče, ale vyplývají podle situace a zjištěných potřeb dětí. Dílčí cíle jsou v tématech detailně specifikovány a směřují k naplnění očekávaných výstupů.

6.4.1 Beruška v pohybu

Zaměření vyplývající z názvu tématu je směrem k fyzické aktivitě dítěte, ale také k poznání zdravých životních návyků a postojů. Umožní dětem vnímat své tělo, rozvíjet jeho pohybové i manipulačních dovednosti, využívat poznatky o sobě, o svém těle a jeho zdraví, vytvářet si sebeobraz. Záměrem je seznámit se s člověkem, jako nejvyšším stupněm úrovně bytí na zemi a jeho možnostmi a schopnostmi. Na vhodně zvolených podtématech budou děti činnostmi vedeny k pohybové i zdravotní kultuře, prevenci a k sebeobslužným dovednostem.

Dílčí vzdělávací cíle dítěte:

1. Uvědomit si vlastní tělo
2. Rozvinout pohybové schopnosti a zdokonalit dovednosti v oblasti hrubé i jemné motoriky, ovládat pohybový aparát a tělesné funkce
3. Rozvinout a ovládat všechny smysly
4. Rozvinout fyzické i psychické zdatnosti
5. Osvojit si věku přiměřené praktické dovednosti
6. Osvojit si poznatky o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
7. Osvojit si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
8. Vytvořit si zdravé životní návyky a postoje jako základy zdravého životního stylu

Očekávané výstupy, kterými směřujeme k dosahování klíčových kompetencí:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou

- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

6.4.2 Beruška v říši příběhů

Záměrem je rozvíjet u dětí intelekt, podporovat jejich jazykové dovednosti, vést děti k sebepojetí, sebenahlížení a podpořit tak jejich duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost. Snahou je vzbudit u dětí zájem o poznávání, stimulovat jejich smysly a podpořit jejich přirozenou zvědavost a chuť se učit.

Dílčí vzdělávací cíle dítěte:

9. Rozvinout řečové schopnosti a jazykové dovednosti receptivní i produktivní
10. Rozvinout komunikativní dovednosti a kultivovaný projev
11. Osvojit si některé poznatky a dovednosti, které předcházejí čtení i psaní, rozvinout zájem o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální

12. Rozvinout zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému, rozvinout paměť a pozornost, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvinout a kultivovat představivost a fantazii
13. Rozvinout tvořivost (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
14. Posilovat přirozené poznávací city (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
15. Vytvořit pozitivní vztah k intelektuálním činnostem a k učení, podpořit a rozvinout zájem o učení
16. Osvojit si elementární poznatky o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
17. Vytvářet základy pro práci s informacemi
18. Poznávat sebe sama, rozvinout pozitivní city ve vztahu k sobě
19. Získat relativní citovou samostatnost
20. Rozvinout schopnost sebeovládání
21. Rozvinout schopnost citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
22. Rozvinout poznatky, schopnosti a dovednosti umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
23. Rozvinout a kultivovat mravní i estetické vnímání, cítění a prožívání
24. Získat schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Očekávané výstupy, kterými směřujeme k dosahování klíčových kompetencí:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma

- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)

- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

6.4.3 Beruška a její kamarádi

Záměrem tohoto bloku je posílit prosociální vztahy dětí, podpořit jejich utváření a kultivovat komunikaci a projevy dětí. Ty jsou v tomto bloku vedeny k vzájemnému respektu, spolupráci, ale také k obezřetnosti. Prostřednictvím pravidel, která si osvojí, kooperovat s ostatními. Nejen respekt, ale také uvědomení si vlastních práv je dalším záměrem tohoto bloku.

Díličí vzdělávací cíle dítěte:

25. Seznámit se s pravidly chování ve vztahu k druhému
26. Osvojit si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
27. Posílit prosociální chování ve vztahu k ostatním lidem
28. Vytvořit si prosociální postoje
29. Rozvinout interaktivní a komunikativní dovednosti verbální i neverbální
30. Rozvinout kooperativní dovednosti
31. Ochránit osobní soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Očekávané výstupy, kterými směřujeme k dosahování klíčových kompetencí:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

6.4.4 Beruška na bále

Záměrem je vést děti k osvojení dovedností a návyků potřebných pro utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí. Seznámit dítě s kulturním životem, tradicemi a pravidly soužití s ostatními. Uvést dítě do světa materiálních i duchovních hodnot, do světa kultury a umění a umožnit mu podílet se na něm.

Dílčí vzdělávací cíle dítěte:

32. Poznat pravidla společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumět základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
33. Rozvinout schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, přináležet k tomuto společenství, vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
34. Rozvinout základní kulturně společenské postoje, návyky a dovednosti, rozvinout schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
35. Vytvořit si povědomí o mezilidských morálních hodnotách
36. Seznámit se světem lidí, kultury a umění, osvojit si základní poznatky o prostředí, v němž dítě žije

37. Vytvořit si povědomí o existenci ostatních kultur a národností
38. Vytvořit si základy aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvinout si dovednosti umožňující tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
39. Rozvinout společenský i estetický vkus

Očekávané výstupy, kterými směřujeme k dosahování klíčových kompetencí:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)

- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

6.4.5 Beruška objevuje a zachraňuje svět

Záměrem je přirozeně, zprostředkovaně poznávat Zemi, sledovat její rozmanitost a změny. Objevovat krásy zdánlivě neživé přírody, přírodních živlů, jako je oheň, voda, vzduch, sledovat jejich děje, sledovat krajiny a jejich ráz, podnebí a počasí, ovzduší a roční období. Seznámit se s divy světa a zaujmout k nim postoj. Integrovaný blok směřuje k hlubšímu poznání světa rostlin, pochopení jejich vztahu pro svět a život v něm. Směřuje k činnostem přispívajícím k péči o rostliny, jejich pěstování a vytvoření vztahu k nim. Pozorovat je, vnímat jejich význam, ale i krásu a rozmanitost. Chápat je jako živý jev přírody a uvědomovat si jakou mírou se spolupodílí na naší kvalitě života. Tematický blok vytvářejí základy pro otevřený a odpovědný postoj k životnímu prostředí. Jeho cílem je seznámit děti s prostředím, ve kterém žijí a vytvářet si k němu pozitivní vztah, chápat že jedině vlastním aktivním postojem mohou prostředí chránit, zlepšovat a následně je smysluplně využívat.

Dílčí vzdělávací cíle dítěte:

40. Seznámit se s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytvořit si k němu pozitivní vztah
41. Vytvořit si elementární povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
42. Poznat jiné kultury
43. Pochopit, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
44. Osvojit si poznatky a dovednosti potřebné k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
45. Rozvinout úctu k životu ve všech jeho formách
46. Rozvinout si schopnost přizpůsobit se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
47. Vytvořit si povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy, kterými směřujeme k dosahování klíčových kompetencí:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)

- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

7 Systém evaluace

Kvalitu celkové činnosti MŠ, zejména jejího hlavního poslání, činnosti výchovně vzdělávací ovlivňuje řada aspektů.

Je to kvalita podmínek personálních, manažerských, materiálních, organizačních, psychohygienických a životosprávných. Ovlivňuje je i kvalita plánování (programování, projektování), kvalita naplňování zvolených cílů a ve finále kvalita výsledků výchovně vzdělávací činnosti.

Evaluace školy bude probíhat v několika úrovních:

- v oblasti kvality podmínek vzdělávání – věcné podmínky, bezpečnostní, psychohygienické, životosprávné podmínky, kvalita organizace a vedení lidí
- v oblasti kvality výchovně - vzdělávací práce učitelů včetně součinnosti všech provozních zaměstnanců
- v oblasti kvality zpracování ŠVP a TVP a jejich realizace
- v oblasti kvality naplňování zvolených záměrů, programových cílů včetně kvality průběhových výsledků vzdělávání u dětí

Jako kritériální ukazatele nám budou sloužit konkrétní oblasti RVP PV (podmínky, rizika a kompetence). K evaluaci budeme užívat osvědčených metod - popisné hodnocení, průběžnou, pravidelnou i příležitostnou hospitaci, rozhovory, diskuze, videozáznam, rozbor dokumentace, dotazník, anketu, analýzu vzdělávacích programů.

V oblasti kvality podmínek školy se budeme zaměřovat na jejich vhodnost - velikost tříd, funkční vybavení CA učebními pomůckami, materiálem, bezpečnost ve třídách, v budově i na zahradě, životosprávu, naplňování psychosociálních podmínek. Tento bod evaluace bude na základě podkladů zpracovávat ředitelka školy průběžně a vždy jednou ročně vyhodnocovat v evaluační zprávě.

Zodpovídá: ředitelka školy

V oblasti kvality výchovně - vzdělávací práce učitelů se zaměříme na hodnocení realizace výchovně-vzdělávacího procesu - příprava na činnosti dětí, vhodnost, návaznost a propojení témat s reálným životem, plynulost a efektivita organizace činností, vhodnost použitých metod a prostředků vzhledem k vývojovým možnostem, potřebám a zájmům dětí, účinnost motivace a hodnocení, kvalitu interakce a komunikace mezi dětmi a učitelkou i mezi dětmi navzájem. Budeme vyhledávat a konkretizovat negativní postupy a hledat jiné cesty. K tomuto bodu evaluace použijeme autoevaluačních technik učitelů, hospitací, rozhovorů a pozorování. Jako kritéria využijeme indikátory z knihy Kompetentní učitel 21. století. Vyhodnocovat budeme průběžně, na pedagogických poradách a jednou ročně ředitelkou školy v evaluační

zprávě. Součástí této oblasti bude také sledování součinnosti pedagogických a provozních zaměstnanců, ztotožnění se s obsahem a cíli programu Začít spolu a společného, jednotného působení na děti i rodiče.

Zodpovídá: ředitelka školy

V oblasti kvality zpracování ŠVP a TVP a jejich realizace se budeme soustřeďovat na přínos realizovaných projektů a integrovaných tematických bloků dětem, hodnoty, o něž je obohatil, co přinesl zejména v oblasti rozvoje vztahů, jak ovlivnil jejich sociální rozvoj, postoje k poznávání, objevování a učení i samotné výkony dětí. Budeme sledovat rizika v RVP PV a hledat způsoby, jak se těmto rizikům vyhnout. K tomuto bodu budeme používat evaluaci témat, závěry z evaluace budeme průběžně vyhodnocovat a zapracovávat do dalších tematických bloků. Vyhodnocení TVP se bude provádět na konci školního roku.

Zodpovídají: učitelé na jednotlivých třídách

V oblasti kvality naplňování zvolených záměrů, programových cílů včetně kvality průběhových výsledků vzdělávání u dětí budeme denně získávat zpětnou vazbu o kvalitě svého činění a to především vlastním prožitkem učitelů, spokojeností či nespokojeností z průběhu dne, výsledků vzdělávacího procesu, průběžnými reakcemi dětí a jejich závěrečným hodnotícím kruhem. Z metod použitých k tomuto bodu budeme využívat především popisného hodnocení, diagnostiky dětí, individuálních plánů, rozhovorů, anket, analýzy dětských prací, popřípadě audiozáznamů a videozáznamů. Tyto záznamy se budou průběžně vyhodnocovat. Diagnostika dětí se uskutečňuje minimálně 1x ročně, podle potřeby víckrát. Individuální plány se dle potřeby tvoří spolu s rodiči průběžně a upravují se podle vývoje dítěte.

Zodpovídají: učitelé v jednotlivých třídách

8 Závěr

Tento školní vzdělávací program je závazným a zároveň otevřeným dokumentem, který na základě evaluačních činností umožňuje proměnu, zkvalitňování a další rozvoj školy.

Před pedagogickým kolektivem naší mateřské školy stojí celá řada konkrétních úkolů, jejichž splněním chceme dětem vytvořit co nejoptimálnější prostředí a pozitivní klima. Jsme si plně vědomi, že práce s dětmi je náročná, dlouhodobá a výsledky jsou často vidět až mnohem později.

Přílohy

- Příloha č. 1 Standart třídy Zdravá abeceda
- Příloha č. 2 Školní preventivní program
- Příloha č. 3 Swot analýza (aktualizovaná za každý školní rok)
- Příloha č. 4 Plán personálního rozvoje (aktualizovaný za každý školní rok)
- Příloha č. 5 Plán doplňkových akcí (aktualizovaný za každý školní rok)

Seznam použitých zkratk:

CA	centrum aktivity
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
MAP	místní akční plán
MAS	místní akční skupina
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OKD	Ostravsko-Karvinské doly
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
PC	osobní počítač
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RVP PV	Rámcový vzdělávací pro předškolní vzdělávání
SPC	Speciálně poradenské centrum
ŠVP	školní vzdělávací program
TVP	třídní vzdělávací plán
Učitel	učitelka/pedagog
ZŠ	základní škola